

**ЗАКОН
ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЖЕСТОВ ЕЗИК**

**ГЛАВА ПЪРВА
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

**РАЗДЕЛ I
ПРЕДМЕТ НА ЗАКОНА**

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с признаването на българския жестов език за естествен самостоятелен език и със зачитането на правото на глухите и на сляпо-глухите лица на изразяване и на информация чрез българския жестов език.

(2) Законът създава условия за премахването на всякакви ограничения при общуването на глухите и сляпо-глухите лица и при използването и достъпа до информация чрез българския жестов език.

Чл. 2. Българският жестов език позволява използването и създаването на системи за комуникация, които подкрепят подходи на общуване и овладяване на други езикови компетентности.

Чл. 3. (1) Законът гарантира независимост, равнопоставеност и достъпност на глухите и сляпо-глухите лица в обществения живот на страната чрез използването на българския жестов език.

(2) Спецификата на българския жестов език и културата и идентичността на общността на глухите лица в Република България трябва да бъдат зачитани и съхранявани.

Чл. 4. Всяко лице има право да се изразява чрез българския жестов език, да го използва и изучава.

Чл. 5. (1) Държавата чрез министъра на образованието и науката координира дейностите, свързани с научните изследвания за развитието на българския жестов език.

(2) Министерът на образованието и науката насърчава и подкрепя научни изследвания на организации, включително на и за хора с увреден слух и на сляпо-глухи лица, свързани с лексиката и граматиката на българския жестов език, електронни образователни ресурси и методически ръководства за неговото прилагане в образованието.

РАЗДЕЛ II ПРИНЦИПИ

Чл. 6. Основните принципи на закона са:

1. равен достъп до информация и комуникация;
2. равен достъп до качествено образование чрез българския жестов език;
3. съхраняване и утвърждаване на културата и идентичността на общността на глухите лица;
4. развитие и популяризиране на българския жестов език;
5. равен достъп до всички сфери на обществения живот чрез българския жестов език.

РАЗДЕЛ III ЦЕЛИ

Чл. 7. Основните цели на закона са:

1. признаване на българския жестов език за естествен самостоятелен език;
2. осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга от и на български жестов език за глухите и сляпо-глухите лица;
3. признаване на културната и езиковата идентичност на общността на глухите лица и формиране на нагласи за уважение към тях чрез българския жестов език;
4. формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот и за използване на българския жестов език с оглед осигуряване на равни възможности на глухите и сляпо-глухите лица за тяхното пълноценно приобщаване и участие в обществения живот;
5. прилагане на българския жестов език в системата на предучилищното и училищното образование и на висшето образование;

6. подготовка на специалисти за обучение по български жестов език;
7. осигуряване на комуникация с помощта на съвременните информационни технологии чрез българския жестов език.

ГЛАВА ВТОРА

ИЗУЧАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ЖЕСТОВ ЕЗИК И ИЗПОЛЗВАНЕТО МУ В ОБРАЗОВАНИЕТО

Чл. 8. В детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 1, т. 4 от ЗПУО се осигуряват условия за изучаване, усвояване и използване на българския жестов език.

Чл. 9. (1) Специализираните обслужващи звена по чл. 50, ал. 1, т. 5 от ЗПУО, центровете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 1, т. 4 и специалните училища по чл. 44, ал. 1, т. 1 от същия закон, предоставят информация и извършват консултации на родителите за осигуряване на езикова среда за комуникация на български жестов език и за обучение на детето от момента на установяване на слуховата загуба.

(2) При осъществяване на дейностите по ал. 1 институциите може да взаимодействат с организации на и за хората с увреден слух и на сляпо-глухите лица, вписани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел като юридически лица за общественополезна дейност.

(3) Медицинският специалист, установил слуховата загуба на детето, насочва родителя към институциите по ал. 1 с цел осигуряване на ранна подкрепа за личностно и езиково развитие на глухото или сляпо-глухото дете.

Чл. 10. (1) Специализираните обслужващи звена по чл. 50, ал. 1, т. 5 от ЗПУО, центровете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 1, т. 4 и специалните училища за ученици със сензорни увреждания – увреден слух, по чл. 44, ал. 1, т. 1 от същия закон, организират и провеждат обучения за родителите на глухи и сляпо-глухи деца по български жестов език за осигуряване на езикова среда на детето.

(2) За глухите и сляпо-глухите деца съобразно степента на нарушението на зрението и/или на слуха се осигурява ранно въздействие и ранна подкрепа чрез българския жестов език от специалните училища за ученици със сензорни увреждания –

увреден слух, по чл. 44, ал. 1, т. 1 от ЗПУО и от специализираните обслужващи звена по чл. 50, ал. 1, т. 5 от същия закон.

(3) При осъществяване на дейностите по ал. 1 институциите може да взаимодействат с организации на и за хората с увреден слух и на сляпо-глухите лица, вписани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел като юридически лица за общественополезна дейност.

Чл. 11. (1) За целите на обучението и комуникацията в специалните училища за ученици със сензорни увреждания – увреден слух, се използва българския жестов език.

(2) В специалните училища за ученици със сензорни увреждания – увреден слух, и за глухите ученици, обучаващи се в училищата от системата на предучилищното и училищното образование, се провежда обучение по български жестов език като специален учебен предмет.

(3) За глухите деца и за сляпо-глухите деца съобразно степента на нарушението на зрението и/или на слуха в детските градини се провежда обучение за изучаване на българския жестов език в специално образователно направление.

(4) За учениците без слухова загуба може да се осъществява обучение за придобиване на допълнителна подготовка по български жестов език във факултативните учебни часове, а за децата без слухова загуба – обучение за изучаване на българския жестов език в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

(5) Обучението по специалния учебен предмет български жестов език и по направлението по ал. 3 се осъществява от педагогически специалисти с висше образование по специалности от професионални направления „Педагогика“ и „Педагогика на обучението по.....“, или по специалност „Българска филология“ от професионално направление „Филология“ с придобита професионална квалификация „учител по български жестов език“ при условията и по реда на чл. 213, ал. 7 от ЗПУО.

Чл. 12. (1) В системата на предучилищното и училищното образование съобразно оценката на индивидуалните потребности на глухите и сляпо-глухите деца и ученици се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие и чрез българския жестов език от ресурсен учител, а при възможност и от профилиран ресурсен учител, за пълноценно участие в образователния процес.

(2) На глухото и сляпо-глухото дете или ученик може да бъде осигурен от детските градини или училищата и преводач на български жестов език в случай, че не е определен съответният специалист по ал. 1. Използването на преводаческата услуга е извън осигурения лимит по чл. 21, ал. 1.

(3) При текущите изпитвания и изпитите в системата на училищното образование, както и при педагогическите ситуации в предучилищното образование, глухите и сляпо-глухите деца и ученици по ал. 1 съобразно степента на нарушението на зрението и/или слуха им имат право да използват българския жестов език.

Чл. 13. Българският жестов език може да се прилага и при обучението, развитието и терапевтичната работа с деца и ученици с проблеми в комуникацията и езиковото развитие, които нямат нарушение на слуха.

Чл. 14. Глухите и сляпо-глухите студенти и докторанти съобразно степента на нарушението на зрението и/или слуха им в процеса на обучението си за придобиване на висше образование имат право на ползване на преводачески услуги на български жестов език.

Чл. 15. Висшите училища осигуряват условия за подготовка на специалисти по български жестов език.

ГЛАВА ТРЕТА

ПРЕДОСТАВЯНЕ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРЕВОДАЧЕСКИ УСЛУГИ ОТ И НА БЪЛГАРСКИ ЖЕСТОВ ЕЗИК

Чл. 16. (1) Преводач от и на български жестов език може да е дееспособно физическо лице с българско гражданство или с право на постоянно пребиваване в Република България, което притежава професионална квалификация или квалификация по част от професия „Преводач от и на български жестов език“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

(2) Преводачески услуги от и на български жестов език по реда на тази глава се извършват от лица по ал. 1, включени в Списъка на преводачите на български жестов език.

Чл. 17. (1) Списъкът на преводачите на български жестов език се води и поддържа от Агенцията за хората с увреждания.

(2) Списъкът по ал. 1 съдържа:

1. идентификационен номер на преводача;
2. дата на вписване на преводача;
3. име и фамилия на преводача;

4. населено място, в което се намира настоящият адрес на преводача;
5. телефонен номер и/или електронен адрес на преводача;
6. часови диапазон, през който услугата може да бъде предоставена от преводача;
7. предпочитани области на жестов превод.

(3) Списъкът по ал. 1 се публикува на интернет страницата на Агенцията за хората с увреждания при спазване на нормативните изисквания за защита на личните данни.

Чл. 18. (1) Всяко лице, което желае да предоставя преводачески услуги от и на български жестов език, подава лично или чрез упълномощено от него лице до Агенцията за хората с увреждания заявление за вписване в списъка по чл. 17. Заявлението е по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания.

(2) Към заявлението се прилага свидетелство за придобита степен на професионална квалификация, съответно удостоверение за придобита квалификация по част от професия „Преводач от и на български жестов език“.

(3) обстоятелствата по чл. 16, ал. 1, с изключение на необходимото образование и квалификация, се установяват с декларация.

Чл. 19. (1) Подадените документи по чл. 18 се разглеждат от комисия, определена със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания, която извършва проверка на документите и прави мотивирано предложение за вписване в списъка по чл. 17 или за отказ от вписване.

(2) Въз основа на предложението по ал. 1 изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания издава заповед за вписване в списъка по чл. 17 или за отказ в срок до 14 дни от датата на подаване на документите по чл. 18.

(3) Не по-късно от три дни след постъпване на заявлението комисията разглежда документите по чл. 18. При констатиране на нередовност в тях заявителят се уведомява да ги отстрани в петдневен срок от съобщението за това с указание, че неотстраняването ще предизвика прекратяване на производството.

(4) В случаите по ал. 3 срокът за произнасяне започва да тече от датата на отстраняване на нередовността.

(5) Ако нередностите в подадените документи не бъдат отстранени в срока по ал. 3 производството се прекратява.

(6) По преценка на комисията по ал. 1 може да бъдат извършвани проверки за достоверността на представените документи и декларираните обстоятелства.

(7) Изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания отказва вписване в списъка по чл. 17, когато не са спазени изискванията по чл. 16, ал. 1.

(8) Заповедите по ал. 2 и 5 се съобщават при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(9) Заповедите по ал. 2 и 5 подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) Вписването в списъка по чл. 17 се извършва в тридневен срок от влизането в сила на заповедта за вписване по ал. 2.

Чл. 20. (1) Промени в обстоятелствата по чл. 17, ал. 2, т. 3 – 7 може да бъдат извършени по заявление на преводача, след заповед на изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания.

(2) Лице, включено в списъка на преводачите по български жестов език, може да бъде отписано при:

1. изразено негово желание;
2. поставяне под запрещение;
3. констатиране на системни нарушения при отчитането на преводаческите услуги;
4. смърт на преводача.

(3) Отписването се извършва след заповед на изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания.

Чл. 21. (1) Глухите и сляпо-глухите лица имат право на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език до 120 часа годишен лимит.

(2) Глухите и сляпо-глухите студенти и докторанти в процеса на обучението си за придобиване на висше образование, освен осигурения лимит по ал. 1, имат право на допълнително ползване на преводачески услуги на български жестов език до 60 часа на семестър.

(3) Броят на часовете за безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език се определят за всяка календарна година в съответствие с лимита по ал. 1 и пропорционално на срока на действие на експертното решение на ТЕЛК или НЕЛК, или на оставащите месеци след отпускането на преводаческата услуга.

(4) Глухите и сляпо-глухите лица използват безвъзмездна преводаческа услуга, извън осигурения лимит по ал. 1, на български жестов език при:

1. хоспитализиране в лечебни заведения за болнична помощ и при оказване на спешна медицинска помощ;

2. извършване на процесуално-следствени действия по реда на Закона за Министерството на вътрешните работи.

Чл. 22. (1) Безвъзмездната преводаческа услуга по чл. 21, ал. 1 се осигурява за всяка бюджетна година, след заповед на директорът на дирекция „Социално подпомагане“, издадена по искане на глухото или сляпо-глухото лице, а ако то е недееспособно – на неговия законен представител.

(2) Искането по ал. 1 може да бъде подадено и от член на семейството, при което е настанено по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето, глухото или сляпо-глухото дете.

(3) Безвъзмездната преводаческа услуга по чл. 21, ал. 2 се осигурява за всяка учебна година, след заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане“, издадена по искане на глухото или сляпо-глухото лице.

(4) Предоставянето на преводаческата услуга по ал. 1 и 2 се осигурява въз основа на заявление-декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане, придружено с експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК и при необходимост от други медицински документи, както и документи, удостоверяващи статута на студента или докторанта.

(5) Документите по ал. 4 се подават в дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на лицето по чл. 21, ал. 1 и 2. Документите може да се подават лично, с писмо с известие за доставяне чрез лицензиран пощенски оператор или по електронен път с квалифициран електронен подпис.

Чл. 23. (1) Директорът на дирекция „Социално подпомагане“ или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за осигуряване или за отказ от осигуряване на преводаческата услуга по чл. 22, ал. 1 и 2. Неразделна част от заповедта за осигуряване е образец на протокол за ползване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.

(2) Заповедта по ал. 1 се съобщава писмено на лицето, подало заявление-декларация, в 7-дневен срок от издаването ѝ.

(3) Отказът за осигуряване на преводаческата услуга по чл. 22, ал. 1 задължително се мотивира.

(4) Заповедта по ал. 1 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) Заповедта по ал. 1 се издава за срок до края на бюджетната година, в която е заявено осигуряването на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език или за срока, посочен в експертното решение за определяне процента на трайно намалената работоспособност или вида и степента на увреждане – когато този срок изтича преди края на бюджетната година.

Чл. 24. (1) Глухите и сляпо-глухите лица, за които е осигурена преводаческа услуга по реда на чл. 22 и 23, упражняват правото си на получаване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език чрез избрани от тях преводачи от списъка по чл. 17.

(2) В случаите по чл. 21, ал. 4 съответната институция осигурява преводаческа услуга на глухото и сляпо-глухото лице чрез преводач от списъка по чл. 17.

Чл. 25. Държавните институции и органите на местното самоуправление са длъжни да осигуряват превод на български жестов език извън осигурения лимит по чл. 21, ал. 1 и 2 при:

1. заявяване и/или получаване на административно обслужване от органите на изпълнителната власт и на местното самоуправление;

2. провеждането на мероприятия, организирани от тях, с участие на лица с увреден слух и на сляпо-глухи лица.

Чл. 26. (1) Условието и редът за отпускане, изменение, спиране, прекратяване, възобновяване, отчитане и изплащане на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език по чл. 21, ал. 1 и 2, се определят с наредба на министъра на труда и социалната политика.

(2) Минималният размер на средствата за заплащане на един час безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език, предоставена на лице по чл. 21, ал. 1 и ал. 2, се определя с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

(3) Условието и редът за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга по чл. 21, ал. 4 се определят с наредбата по ал. 1.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

СЪВЕТ ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЖЕСТОВ ЕЗИК

Чл. 27. (1) Към министъра на образованието и науката се създава Съвет за българския жестов език.

(2) Съветът по ал. 1 е консултативен орган, който подпомага министъра на образованието и науката при изпълнение на дейностите, свързани с развитието на българския жестов език.

(3) Съветът се състои от 14 членове и включва:

1. двама представители на Министерството на образованието и науката и един представител на Министерството на труда и социалната политика;
2. двама хабилитирани преподаватели от академичната общност – лингвист и специален педагог;
3. един представител на Българската академия на науките;
4. петима представители на общността на глухите хора и на сляпо-глухите хора;
5. един представител на специално училище за ученици със сензорни увреждания – увреден слух;
6. двама преводачи на български жестов език.

Чл. 28. Определянето на членовете на съвета, дейността и организацията му на работа се определят с правилник, издаден от министъра на образованието и науката.

ГЛАВА ПЕТА ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 29. (1) Финансирането на дейностите, свързани с използването и развитието на българския жестов език, се осъществява със средства, осигурени от:

1. държавния бюджет, чрез бюджета на Министерството на труда и социалната политика, и от бюджета на институциите по чл. 21, ал. 4 и чл. 25;
2. бюджета на държавните и общинските детски градини и училища, центровете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 1, т. 4 и специализираните обслужващи звена по чл. 50, ал. 1, т. 5 от ЗПУО;
3. европейски и международни проекти и програми;
4. други източници.

(2) В рамките на средствата по чл. 287 от ЗПУО средства от държавния бюджет може да се предоставят на частните детски градини и частните училища, включени в системата на държавното финансиране по чл. 10 от ЗПУО.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Глухо лице“ е лице със слухова загуба, което е естествен носител и/или ползвател на българския жестов език.
2. „Сляпо-глухо лице“ е лице, което е едновременно със слухова и зрителна загуба и е ползвател на българския жестов език или на други системи на комуникация според специфика на неговото нарушение.
3. „Български жестов език“ е естествено възникнала жестова система за езикова комуникация.
4. „Превод от и на български жестов език“ е преводаческа услуга, която се извършва чрез българския жестов език.
5. „Езикова среда“ е среда, в която комуникацията се извършва чрез български жестов език.
6. „Профилиран ресурсен учител“ е ресурсен учител, който има специализация по „Слухово-речева рехабилитация“.
7. „Системи за комуникация“ са системи за комуникация, които произхождат от българския жестов език.
8. „Родител“ е лицето, което упражнява родителските права по смисъла на Семейния кодекс, както и представителят на детето или лицето, което полага грижи за детето.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В Административнопроцесуалния кодекс (Обн., ДВ, бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 64 от 7.08.2007 г., бр. 94 от 31.10.2008 г., в сила от 1.01.2009 г., бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г., бр. 100 от 21.12.2010 г., в сила от 1.07.2011 г., изм. и доп., бр. 39 от 20.05.2011 г., изм., бр. 77 от 9.10.2012 г., в сила от 9.10.2012 г., изм. и доп., бр. 104 от 3.12.2013 г., в сила от 4.01.2014 г., бр. 27 от 25.03.2014 г., в сила от 25.03.2014 г., бр. 74 от 20.09.2016 г., доп., бр. 13 от 7.02.2017 г., в сила от 7.02.2017 г., изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., доп., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 5.11.2017 г., изм., бр. 85 от 24.10.2017

г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 42 от 22.05.2018 г., изм., бр. 65 от 7.08.2018 г., в сила от 1.09.2018 г., изм. и доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г.; изм. с Решение № 5 на Конституционния съд на РБ от 19.04.2019 г. - бр. 36 от 3.05.2019 г.; изм. и доп., бр. 94 от 29.11.2019 г.), в чл. 14, ал. 5 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“.

§3. В Гражданскопроцесуалния кодекс (Обн., ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., изм. и доп., бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 1.03.2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд на РБ от 8.07.2008 г. - бр. 63 от 15.07.2008 г.; изм., бр. 69 от 5.08.2008 г., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., доп., бр. 19 от 13.03.2009 г., изм. и доп., бр. 42 от 5.06.2009 г.; изм., Решение № 4 на Конституционния съд на РБ от 16.06.2009 г. - бр. 47 от 23.06.2009 г.; бр. 82 от 16.10.2009 г., изм. и доп., бр. 13 от 16.02.2010 г., бр. 100 от 21.12.2010 г., в сила от 21.12.2010 г.; изм. с Решение № 15 на Конституционния съд на РБ от 21.12.2010 г. - бр. 5 от 14.01.2011 г.; бр. 45 от 15.06.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм. и доп., бр. 49 от 29.06.2012 г., доп., бр. 99 от 14.12.2012 г., изм. и доп., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 53 от 27.06.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 50 от 3.07.2015 г., доп., бр. 15 от 23.02.2016 г., изм., бр. 43 от 7.06.2016 г., изм. и доп., бр. 8 от 24.01.2017 г., доп., бр. 13 от 7.02.2017 г., изм., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 5.11.2017 г., изм. и доп., бр. 86 от 27.10.2017 г., изм., бр. 96 от 1.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 102 от 22.12.2017 г., в сила от 22.12.2017 г., бр. 42 от 22.05.2018 г., бр. 65 от 7.08.2018 г., в сила от 7.08.2018 г., бр. 38 от 10.05.2019 г., в сила от 10.05.2019 г., изм., бр. 83 от 22.10.2019 г., в сила от 22.10.2019 г., бр. 98 от 13.12.2019 г., изм. и доп., бр. 100 от 20.12.2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 4:

- а) в заглавието думата „тълковници“ се заменя с „преводачи на български жестов език“;
- б) в ал. 3 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“.

2. В чл. 583, ал. 2 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“, а думата „тълковникът“ се заменя с „преводачът на български жестов език“.

3. В чл. 584:

- а) в заглавието и в основния текст думата „тълковници“ се заменя с „преводачи на български жестов език“;
- б) в т. 3 думата „тълковникът“ се заменя с „преводачът на български жестов език“.

4. В чл. 585:

а) в заглавието думата „тълковници“ се заменя с „преводачи на български жестов език“;

б) в ал. 3 думата „тълковниците“ се заменя с „преводачите на български жестов език“.

§ 4. В Наказателнопроцесуалния кодекс (Обн., ДВ, бр. 86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г., изм., бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 109 от 20.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 69 от 5.08.2008 г., изм. и доп., бр. 109 от 23.12.2008 г., изм., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., изм. и доп., бр. 27 от 10.04.2009 г., доп., бр. 33 от 30.04.2009 г., изм. и доп., бр. 15 от 23.02.2010 г., бр. 32 от 27.04.2010 г., в сила от 28.05.2010 г., изм., бр. 101 от 28.12.2010 г., изм. и доп., бр. 13 от 11.02.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм., бр. 33 от 26.04.2011 г., в сила от 27.05.2011 г., доп., бр. 60 от 5.08.2011 г., изм., бр. 61 от 9.08.2011 г., изм. и доп., бр. 93 от 25.11.2011 г.; изм. Решение № 10 от 15.11.2011 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 93 от 25.11.2011 г.; доп., бр. 19 от 6.03.2012 г., в сила от 6.03.2012 г., изм., бр. 20 от 9.03.2012 г., в сила от 10.06.2012 г., изм. и доп., бр. 25 от 27.03.2012 г., в сила от 28.04.2012 г., доп., бр. 60 от 7.08.2012 г., в сила от 8.09.2012 г., бр. 17 от 21.02.2013 г., бр. 52 от 14.06.2013 г., в сила от 14.06.2013 г., изм. и доп., бр. 70 от 9.08.2013 г., в сила от 9.08.2013 г., бр. 71 от 13.08.2013 г., бр. 21 от 8.03.2014 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., бр. 24 от 31.03.2015 г., в сила от 31.03.2015 г., бр. 41 от 5.06.2015 г., в сила от 6.07.2015 г., бр. 42 от 9.06.2015 г., доп., бр. 60 от 7.08.2015 г., изм. и доп., бр. 74 от 26.09.2015 г., изм., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., бр. 32 от 22.04.2016 г., изм. и доп., бр. 39 от 26.05.2016 г., в сила от 26.05.2016 г., бр. 62 от 9.08.2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 81 от 14.10.2016 г., в сила от 14.10.2016 г., бр. 95 от 29.11.2016 г., изм. и доп., бр. 13 от 7.02.2017 г., в сила от 7.02.2017 г., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 5.11.2017 г., доп., бр. 101 от 19.12.2017 г., изм. и доп., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 44 от 29.05.2018 г.; изм. с Решение № 14 от 9.10.2018 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 87 от 19.10.2018 г.; изм. и доп., бр. 96 от 20.11.2018 г., бр. 7 от 22.01.2019 г., доп., бр. 16 от 22.02.2019 г., бр. 83 от 22.10.2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 29, ал. 1, т. 6 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“.

2. В чл. 142:

а) в заглавието думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“; б)

в ал. 2 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“; в) в ал. 3

думата „тълковника“ се заменя с „преводача на български жестов език“.

3. В чл. 248, ал. 1, т. 5 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“.

4. В чл. 274, ал. 1 думата „тълковника“ се заменя с „преводача на български жестов език“.

5. В чл. 395з:

а) в заглавието думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“; б) в ал. 1 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“; в) в ал. 2 думата „тълковника“ се заменя с „преводача на български жестов език“.

§ 5. В Наказателния кодекс (Обн., ДВ, бр. 26 от 2.04.1968 г., в сила от 1.05.1968 г., попр., бр. 29 от 12.04.1968 г., изм., бр. 92 от 28.11.1969 г., изм. и доп., бр. 26 от 30.03.1973 г., доп., бр. 27 от 3.04.1973 г., изм., бр. 89 от 15.11.1974 г., в сила от 1.03.1975 г., изм. и доп., бр. 95 от 12.12.1975 г., изм., бр. 3 от 11.01.1977 г., доп., бр. 54 от 11.07.1978 г., бр. 89 от 9.11.1979 г., изм. и доп., бр. 28 от 9.04.1982 г., в сила от 1.07.1982 г., попр., бр. 31 от 20.04.1982 г., доп., бр. 44 от 5.06.1984 г., изм. и доп., бр. 41 от 28.05.1985 г., доп., бр. 79 от 11.10.1985 г., попр., бр. 80 от 15.10.1985 г., изм. и доп., бр. 89 от 18.11.1986 г., попр., бр. 90 от 21.11.1986 г., изм., бр. 37 от 16.05.1989 г., в сила от 16.05.1989 г., бр. 91 от 24.11.1989 г., в сила от 24.11.1989 г., бр. 99 от 22.12.1989 г., в сила от 22.12.1989 г., доп., бр. 10 от 2.02.1990 г., изм., бр. 31 от 17.04.1990 г., изм. и доп., бр. 81 от 9.10.1990 г., в сила от 9.10.1990 г., бр. 1 от 4.01.1991 г., бр. 86 от 18.10.1991 г., попр., бр. 90 от 1.11.1991 г., изм., бр. 105 от 19.12.1991 г., доп., бр. 54 от 3.07.1992 г., в сила от 3.07.1992 г., изм. и доп., бр. 10 от 5.02.1993 г., бр. 50 от 1.06.1995 г.; Решение № 19 от 12.10.1995 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 97 от 3.11.1995 г.; доп., бр. 102 от 21.11.1995 г., в сила от 21.01.1996 г., изм. и доп., бр. 107 от 17.12.1996 г., бр. 62 от 5.08.1997 г., изм., бр. 85 от 26.09.1997 г.; Решение № 19 от 21.11.1997 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 120 от 16.12.1997 г.; доп., бр. 83 от 21.07.1998 г., изм. и доп., бр. 85 от 24.07.1998 г., доп., бр. 132 от 10.11.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., изм., бр. 133 от 11.11.1998 г., изм. и доп., бр. 153 от 23.12.1998 г., бр. 7 от 26.01.1999 г., изм., бр. 51 от 4.06.1999 г., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм. и доп., бр. 21 от 17.03.2000 г., бр. 51 от 23.06.2000 г.; Решение № 14 от 23.11.2000 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 98 от 1.12.2000 г.; доп., бр. 41 от 24.04.2001 г., изм., бр. 101 от 23.11.2001 г., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 92 от 27.09.2002 г., бр. 26 от 30.03.2004 г., бр. 103 от 23.11.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 24 от 22.03.2005 г., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., изм., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм., бр. 59 от 21.07.2006 г.,

в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 75 от 12.09.2006 г., в сила от 13.10.2006 г., бр. 102 от 19.12.2006 г., бр. 38 от 11.05.2007 г., бр. 57 от 13.07.2007 г., в сила от 13.07.2007 г., изм., бр. 64 от 7.08.2007 г., доп., бр. 85 от 23.10.2007 г., в сила от 23.10.2007 г., изм., бр. 89 от 6.11.2007 г., доп., бр. 94 от 16.11.2007 г., изм. и доп., бр. 19 от 22.02.2008 г., изм., бр. 67 от 29.07.2008 г., бр. 102 от 28.11.2008 г., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., доп., бр. 23 от 27.03.2009 г., в сила от 1.11.2009 г., изм. и доп., бр. 27 от 10.04.2009 г., доп., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 1.10.2009 г., изм., бр. 80 от 9.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г., бр. 102 от 22.12.2009 г., в сила от 22.12.2009 г., изм. и доп., бр. 26 от 6.04.2010 г., доп., бр. 32 от 27.04.2010 г., в сила от 28.05.2010 г., изм. и доп., бр. 33 от 26.04.2011 г., в сила от 27.05.2011 г., бр. 60 от 5.08.2011 г., доп., бр. 19 от 6.03.2012 г., изм. и доп., бр. 20 от 9.03.2012 г., в сила от 10.06.2012 г., бр. 60 от 7.08.2012 г., в сила от 8.09.2012 г., изм., бр. 17 от 21.02.2013 г., доп., бр. 61 от 9.07.2013 г., изм. и доп., бр. 84 от 27.09.2013 г., бр. 19 от 5.03.2014 г., в сила от 5.03.2014 г., изм., бр. 53 от 27.06.2014 г., доп., бр. 107 от 24.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., изм., бр. 14 от 20.02.2015 г., изм. и доп., бр. 24 от 31.03.2015 г., в сила от 31.03.2015 г., доп., бр. 41 от 5.06.2015 г., в сила от 6.07.2015 г., изм. и доп., бр. 74 от 26.09.2015 г., изм., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., доп., бр. 102 от 29.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., изм., бр. 32 от 22.04.2016 г., доп., бр. 47 от 21.06.2016 г.; изм. с Решение № 12 от 13.10.2016 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 83 от 21.10.2016 г.; изм. и доп., бр. 95 от 29.11.2016 г., изм., бр. 13 от 7.02.2017 г., в сила от 7.02.2017 г., доп., бр. 54 от 5.07.2017 г., изм., бр. 85 от 24.10.2017 г., изм. и доп., бр. 101 от 19.12.2017 г., изм., бр. 55 от 3.07.2018 г., доп., бр. 1 от 3.01.2019 г., изм. и доп., бр. 7 от 22.01.2019 г., бр. 16 от 22.02.2019 г., бр. 83 от 22.10.2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 284, ал. 3 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“.
2. В чл. 290, ал. 2 думата „тълковник“ се заменя с „преводач на български жестов език“, а думите „или тълкуване“ се заличава.
3. В чл. 292, т. 2 думата „тълкуване“ се заличава.

§ 6. В Закона за радиото и телевизията (Обн., ДВ, бр. 138 от 24.11.1998 г.; Решение № 10 на Конституционния съд на РБ от 25.06.1999 г. - бр. 60 от 2.07.1999 г.; изм., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм. и доп., бр. 79 от 29.09.2000 г., бр. 96 от 9.11.2001 г., изм., бр. 112 от 29.12.2001 г., в сила от 5.02.2002 г., изм. и доп., бр. 77 от 9.08.2002 г., изм., бр. 120 от 29.12.2002 г., доп., бр. 99 от 11.11.2003 г., изм., бр. 114 от

30.12.2003 г., доп., бр. 99 от 9.11.2004 г., изм., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм. и доп., бр. 93 от 22.11.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 21 от 10.03.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. (*), бр. 70 от 29.08.2006 г., (*) бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 10 от 30.01.2007 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 41 от 22.05.2007 г., (*) изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 113 от 28.12.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 110 от 30.12.2008 г., в сила от 1.01.2009 г., изм. и доп., бр. 14 от 20.02.2009 г., бр. 37 от 19.05.2009 г., в сила от 19.05.2009 г., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 99 от 15.12.2009 г., в сила от 1.01.2010 г., изм. и доп., бр. 12 от 12.02.2010 г., изм., бр. 47 от 22.06.2010 г., в сила от 22.06.2010 г., бр. 97 от 10.12.2010 г., в сила от 10.12.2010 г., бр. 99 от 17.12.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 101 от 28.12.2010 г., изм. и доп., бр. 28 от 5.04.2011 г., изм., бр. 99 от 16.12.2011 г., в сила от 1.01.2012 г., изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2011 г., в сила от 29.12.2011 г., изм., бр. 38 от 18.05.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., бр. 102 от 21.12.2012 г., в сила от 1.01.2013 г., изм. и доп., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., доп., бр. 17 от 21.02.2013 г., изм. и доп., бр. 27 от 15.03.2013 г., в сила от 1.04.2013 г.; Решение № 8 на Конституционния съд на РБ от 11.10.2013 г. - бр. 91 от 18.10.2013 г.; изм., бр. 109 от 20.12.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм. и доп., бр. 19 от 5.03.2014 г., в сила от 5.03.2014 г., изм., бр. 107 от 24.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., бр. 96 от 9.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г., доп., бр. 46 от 17.06.2016 г., бр. 61 от 5.08.2016 г., в сила от 5.08.2016 г., изм., бр. 98 от 9.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., бр. 103 от 27.12.2016 г., изм. и доп., бр. 8 от 24.01.2017 г., в сила от 24.01.2017 г., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., изм., бр. 75 от 15.09.2017 г., бр. 92 от 17.11.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 99 от 12.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 7 от 19.01.2018 г., бр. 27 от 27.03.2018 г., бр. 44 от 29.05.2018 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., бр. 103 от 13.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., доп., бр. 106 от 21.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм., бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.), се правят следните изменения и допълнения:

1. **Член 8, ал. 2** се изменя така:

„(2) Доставчиците на аудио-визуални медийни услуги осигуряват превод на български жестов език за хората с увредено зрение или слух на новинарските и актуално-публицистичните предавания с политическа и икономическа тематика. Новинарските предавания с превод се излъчват най-малко веднъж на денонощие, като задължително се включват в часовия пояс от 19,00 до 22,00 ч“.

2. В чл. 10, ал. 1 се създава точка 10:

„10. гарантиране на хората с увредено зрение или слух правото на информация чрез превод на български жестов език“.

§ 7. (1) Лицата, владеещи български жестов език, което е удостоверено с документ, издаден преди влизането в сила на този закон от Национално представителната организация на глухите в България, до една година от влизане в сила на този закон ползват правата на лицата по чл. 16, ал. 1, ако бъдат вписани в списъка по чл. 17.

(2) Лице по ал. 1, което желае да предоставя преводачески услуги от и на български жестов език, представя документа, удостоверяващ владението на български жестов език към заявлението по чл. 18.

(3) Лицата по ал. 1, вписани в списъка по чл. 17, са длъжни в срок до една година от вписването да положат успешно изпит за признаване на степен на професионална квалификация по професията или по част от професията „Преводач от и на български жестов език“, за което представят в Агенцията за хората с увреждания съответния документ по чл. 40, ал. 7 от Закона за професионалното образование и обучение, удостоверяващ признаването на професионална квалификация или на квалификация по част от професията.

(4) В случай, че лицето по ал. 1 не изпълни изискването по ал. 3, то се отписва от списъка по чл. 17 след заповед на изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания.

§ 8. В срок до 31 декември 2022 г. ръководителите на административните структури в системата на изпълнителната власт и кметовете на общините следва да осигурят условия за извършването на административно обслужване на глухите и сляпо-глухите хора.

§ 9. Министерският съвет, министърът на труда и социалната политика и министърът на образованието и науката издават подзаконовите нормативни актове, предвидени в закона, в срок до шест месеца от влизането му в сила.

§ 10. Законът влиза в сила на 1 януари 2021 г., с изключение на чл. 11, ал. 2, ал. 3, ал. 4 и ал. 5, които влизат в сила от 15 септември 2026 г.